

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱) ماده (۳۱) و ماده (۳۲) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (شماره ۱۵۹۳۲۹/ت/۴۷۱۸۷ مورخ ۱۵/۸/۹۱)

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۲۶/۰۶/۱۳۹۱ بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های راه و شهرسازی، کشور و دادگستری، موضوع نامه شماره ۸۰۸۷۱/۷/۱ مورخ ۲۹/۰۵/۱۳۹۰ وزارت کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تبصره (۱) ماده (۳۱) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب ۱۳۸۹ - آیین‌نامه اجرایی تبصره یادشده و ماده (۳۲) قانون مذکور را به شرح زیر تصویب نمود.

فصل اول - تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات و عبارات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف- قانون: قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب ۱۳۸۹

ب- سازمان: سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای

پ- شهرداری: شهرداری‌های سراسر کشور

ت- پروانه فعالیت: مجوزی که توسط سازمان یا شهرداری حسب مورد برای شروع یا تداوم فعالیت شرکت یا مؤسسه حمل و نقل عمومی کالا یا مسافر صادر می‌شود.

ث- شرکت یا مؤسسه برون‌شهری: شخص حقوقی که به منظور فعالیت در زمینه حمل و نقل عمومی برون‌شهری کالا یا مسافر دارای پروانه فعالیت مجاز و معتبر از سازمان می‌باشد.

ج- شرکت یا مؤسسه درون‌شهری: شخص حقوقی که به منظور فعالیت در زمینه حمل و نقل عمومی درون‌شهری کالا یا مسافر دارای پروانه مجاز و معتبر از شهرداری می‌باشد.

چ- وسیله نقلیه عمومی: وسیله نقلیه‌ای که دارای پلاک عمومی بوده و حسب مورد مطابق ضوابط شهرداری (درچارچوب سیاست‌های ابلاغی وزارت کشور) و یا سازمان، در بخش حمل و نقل عمومی درون‌شهری یا برون‌شهری فعالیت می‌کند و برای آن کارت هوشمند رانندگان صادر شده باشد.

ح- قانون الزام: قانون الزام شرکت‌ها و مؤسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه - مصوب ۱۳۶۸ - و اصلاحات بعدی آن

فصل دوم - حمل و نقل برون‌شهری

ماده ۲- فعالیت حمل و نقل عمومی برون‌شهری بار یا مسافر از طریق شرکت یا مؤسسه‌ای صورت می‌گیرد که دارای پروانه

فعالیت مجاز و معتبر از طرف سازمان باشد.

ماده ۳- شرکت یا مؤسسه برون شهری مکلف است ضوابط و دستورالعمل‌های سازمان از قبیل ضوابط تأسیس و بهره‌برداری از شرکت‌های حمل و نقل بار و مسافر را رعایت نماید.

ماده ۴- شرکت یا مؤسسه برون شهری صرفاً مجاز به تحویل بار یا مسافر و صدور بارنامه یا صورت وضعیت برای رانندگانی است که دارای مدارک زیر باشند:

الف- گواهینامه معتبر و متناسب با نوع وسیله نقلیه تحت راهبری

ب- گواهی ملی دوره‌های آموزشی مطابق دستورالعمل آموزش شاغلین ابلاغی از سوی سازمان

پ- دفترچه کار (برگ فعالیت) صادرشده توسط سازمان

ت- برگه (شناسنامه) صحت و سلامت رانندگی صادرشده توسط مراکز مجاز مورد تأیید سازمان

ث- دفترچه ثبت ساعت رانندگان ناوگان عمومی مسافر

ماده ۵- شرکت یا مؤسسه موظف به صدور بارنامه یا صورت وضعیت و یا ارائه سایر خدمات صرفاً برای وسایل نقلیه‌ای است که از نظر فنی کاملاً سالم و بدون نقص بوده و با توجه به ضوابط ابلاغی از سوی سازمان هیچ‌گونه نقص فنی در سامانه‌های کنترلی و راهبری وسیله نقلیه نظیر ترمزها، فرمان، اتصال در مورد یدک‌کش‌ها، روشنایی، چرخ‌ها، بوق، برف پاک‌کن و وسایل گرمایشی و سرمایشی نداشته و مدارک زیر نیز برای آن‌ها صادر شده باشد:

الف- برگ یا برگ‌چسب معاینه فنی معتبر صادره از سوی مراکز مجاز با رعایت ماده (۹) قانون

ب- بیمه‌نامه شخص ثالث معتبر

ج- تأییدیه فنی وسیله نقلیه توسط مدیر فنی شرکت یا مؤسسه

تبصره- شرکت یا مؤسسه برون شهری موظف است شخصی را به عنوان مدیر فنی به کار گیرد و وی موظف است قبل از حرکت وسیله نقلیه وضعیت فنی آن را بررسی و قابلیت آن را برای سفر پیش‌بینی و به‌طور کتبی تأیید نماید. شرایط و ضوابط بکارگیری مدیر فنی و فهرست اجزا و تجهیزات مورد نیاز و نحوه بررسی فنی آن‌ها توسط سازمان ابلاغ می‌شود.

ماده ۶- شرکت یا مؤسسه برون شهری مکلف است از دادن مسافر و تحویل بار و صدور بارنامه و صورت وضعیت به وسیله نقلیه فاقد تجهیزات زیر خودداری نماید:

الف- جعبه کمک‌های اولیه درمانی

ب- علائم ایمنی و هشداردهنده مورد نیاز از جمله مثلث شیرنگ

پ- تجهیزات مهار بار متناسب با نوع بار در وسایل نقلیه باری

ت- کپسول آتش‌نشانی مناسب و آماده به کار

ث- دستگاه سنجش سرعت و زمان بدون نقص فنی

ج- زنجیر چرخ در صورت لزوم

چ- لاستیک‌های آجدار قابل قبول

تبصره- شرایط نحوه استفاده و استانداردهای فنی مربوط به تجهیزات موضوع این ماده ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه توسط سازمان ابلاغ می‌شود.

ماده ۷- رانندگی با وسیله نقلیه عمومی بیش از نه ساعت در یک شبانه‌روز توسط یک راننده ممنوع است. شرکت یا مؤسسه برون‌شهری مکلف است برای سفرهایی که برنامه سفر به صورت یکسره تنظیم شده و مستلزم رانندگی بیش از نه ساعت با سرعت مجاز در یک شبانه‌روز است راننده کمکی پیش‌بینی نماید.

ماده ۸- شرکت یا مؤسسه برون‌شهری کالا صرفاً مجاز به صدور و استفاده از برنامه‌های موضوع قانون الزام می‌باشد و موظف است ضوابط سازمان در خصوص نحوه تهیه، تنظیم و استفاده از برنامه جاده‌ای را رعایت نماید.

ماده ۹- شرکت یا مؤسسه برون‌شهری مسافر مکلف است ضوابط و مقررات سازمان را در خصوص حمل و نقل جاده‌ای مسافراز قبیل نرخ‌گذاری حمل مسافر با انواع وسایل نقلیه عمومی، استفاده از صورت وضعیت مسافری موضوع قانون الزام، نحوه تهیه، تنظیم و استفاده از صورت وضعیت و بلیت مسافری، سرویس‌دهی، ارائه خدمات ویژه در طول سفر، سواره و پیاده‌نمودن مسافر، حرکت و توقف وسیله نقلیه و سفرهای درستی را رعایت نماید.

ماده ۱۰- اخذ هرگونه وجه از رانندگان، مسافران و صاحبان کالا توسط شرکت یا مؤسسه برون‌شهری غیر از مواردی که به موجب مقررات پیش‌بینی شده یا می‌شود نظیر کارمزد (حق کمیسیون) و کرایه حمل حسب مورد از بلیت و صورت وضعیت مسافری و برنامه ممنوع است.

ماده ۱۱- شرکت یا مؤسسه برون‌شهری مکلف است ضوابط و مقررات مربوط در خصوص تردد ایمن وسیله نقلیه در جاده‌ها از قبیل مقررات حمل بار در راه‌های کشور، دستورالعمل نحوه بارگیری و مهار بار در وسایل نقلیه و دستورالعمل جابه‌جایی محمولات ترافیکی در راه‌های کشور و همچنین آیین‌نامه حمل و نقل جاده‌ای مواد خطرناک و مقررات حمل بار مندرج در آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی را رعایت نماید.

ماده ۱۲- رسیدگی به تخلفات شرکت یا مؤسسه برون‌شهری در خصوص عدم رعایت این آیین‌نامه و تعیین جریمه نقدی مربوط و یا مدت تعطیلی و لغو پروانه متخلف بر عهده سازمان و در مورد تخلفات ایمنی و تصادفات ناشی از قصور یا تقصیر شرکت یا مؤسسه و اعمال اختیارات موضوع این ماده بر عهده کمیسیون مستقر در سازمان متشکل از نمایندگان سازمان، پلیس راهنمایی و رانندگی و صنف مربوط خواهد بود.

تبصره- وظایف و اختیارات مراجع مذکور در این ماده متناسب با فراهم شدن بسترهای لازم در استان‌ها بر اساس دستورالعملی که حسب مورد به تصویب سازمان و کمیسیون می‌رسد بر عهده مدیران واحدهای ذیربط استانی خواهد بود.

ماده ۱۳- در صورت احراز وقوع تخلف، مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۱۲) در صورت لزوم با دعوت از مدیر شرکت یا مؤسسه ذیربط، برای بار اول تذکر کتبی و برای بار دوم به بعد متناسب با نوع و تکرار تخلف، شرکت یا مؤسسه برون شهری متخلف را به ازای هر تخلف از یک میلیون ریال تا پنج میلیون ریال جریمه خواهند نمود و در صورت تکرار تخلف بیش از سه بار و در مورد تخلفات منتهی به تصادفات جرحی یا فوتی ناشی از قصور یا تقصیر شرکت، مراجع یادشده مجازند پروانه فعالیت شرکت یا مرسسه برون شهری را از یک ماه تا یک سال به حالت تعلیق درآورده و در صورت تکرار تخلف برای بار چهارم بطور دائم لغو نمایند.

تبصره ۱- تصمیم مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۱۲) ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض است و در صورت اعتراض، قاضی مذکور در ماده (۵) قانون با حضور معترض و نماینده سازمان رأی لازم را صادر می نماید و رأی صادره قطعی است.

تبصره ۲- نیروی انتظامی موظف است با اعلام سازمان نسبت به تعطیلی شرکت یا مؤسسه برون شهری اقدام نماید.

تبصره ۳- در صورت صدور رأی مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۱۲) به پرداخت جریمه، شرکت یا مؤسسه برون شهری متخلف موظف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی، نسبت به پرداخت جریمه تعیین شده به حساب سازمان نزد خزانه داری کل اقدام نماید. ارایه خدمات سازمان و ادامه فعالیت شرکت یا مؤسسه برون شهری منوط به پرداخت جریمه و ارایه رسید مربوط می باشد.

ماده ۱۴- به منظور کشف تخلفات و تهیه گزارش لازم در مورد عدم رعایت مقررات این آیین نامه توسط شرکت یا مؤسسه برون شهری، سازمان می تواند تحقیقات و بررسی های لازم را به عمل آورد و رانندگان، شرکت یا مؤسسه برون شهری و سایر دستگاه های مرتبط مکلف به همکاری با سازمان می باشند.

ماده ۱۵- برنامه ریزی، ساماندهی و تدوین و تصویب ضوابط تأسیس و فعالیت شرکت های امداد خودرو در جاده های کشور و چگونگی ارایه خدمات و صدور، تمدید و لغو پروانه فعالیت شرکت های یاد شده، صرفاً بر عهده سازمان می باشد.

فصل سوم: حمل و نقل درون شهری

ماده ۱۶- شهرداری ها موظفند فعالیت های مربوط به حمل و نقل بار و مسافر در حریم شهرها را در قالب شرکت یا مؤسسه حمل و نقل تعاونی و خصوصی ساماندهی و بر آنها نظارت کنند.

ماده ۱۷- فعالیت حمل و نقل عمومی بار و مسافر از طریق شرکت یا مؤسسه ای صورت می گیرد که دارای پروانه فعالیت مجاز و معتبر از طرف شهرداری باشد.

ماده ۱۸- شرکت یا مؤسسه درون شهری مکلف است ضوابط ابلاغی وزارت کشور در خصوص تأسیس و بهره برداری، ضوابط شهرداری در خصوص حمل بار و مسافر از قبیل سرویس دهی، سوار و پیاده نمودن مسافر و تخلیه بار در محل های مجاز، حرکت و توقف وسیله نقلیه و نیز مصوبات شورای اسلامی شهر در خصوص نرخ های مربوط را رعایت نماید.

ماده ۱۹- دارا بودن مدارک مذکور در ماده (۴) این آیین نامه در مورد رانندگان شرکت یا مؤسسه درون شهری و نیز رعایت ضوابط موضوع مواد (۵) و (۶) حسب مورد برای وسیله نقلیه مربوط الزامی است.

تبصره: شرکت یا مؤسسه درون شهری موظف به رعایت مقررات عمومی حمل کالا و ضوابط مصوب وزارت کشور در خصوص حمل و نقل مواد خطرناک و نحوه جابجایی کالا خارج از ابعاد استاندارد (محمولات ترافیکی) می‌باشد.

ماده ۲۰- رسیدگی به تخلفات شرکت یا مؤسسه درون شهری در خصوص عدم رعایت مفاد و شرایط فصل سوم این آیین‌نامه و تعیین جریمه نقدی مربوط و یا مدت تعطیلی و لغو پروانه متخلف بر عهده شهرداری و در مورد تخلفات ایمنی و تصادفات ناشی از قصور یا تقصیر شرکت یا مؤسسه و اعمال اختیارات موضوع این ماده بر عهده کمیسیونی مستقر در شهرداری محل متشکل از نمایندگان شهرداری، نیروی انتظامی (پلیس راهنمایی و رانندگی) و صنف مربوط خواهد بود.

ماده ۲۱- در صورت احراز وقوع تخلف و عدم رعایت مقررات بر اساس اسناد و مدارک مربوطه، مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۲۰) در صورت لزوم با دعوت از مدیر شرکت یا مؤسسه ذیربط، برای بار اول تذکر کتبی و برای بار دوم به بعد متناسب با نوع و تکرار تخلف، شرکت یا مؤسسه درون شهری متخلف را به ازای هر تخلف از یک میلیون ریال تا پنج میلیون ریال جریمه خواهد نمود و در صورت تکرار تخلف بیش از سه بار و در مورد تخلفات منتهی به تصادفات جرحی یا فوتی ناشی از قصور یا تقصیر شرکت، مراجع یاد شده مجازند پروانه فعالیت شرکت یا مؤسسه درون شهری را از یک ماه تا یک سال به حالت تعلیق درآورده و در صورت تکرار تخلف برای بار چهارم به طور دائم لغو نمایند.

تبصره ۱- تصمیم مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۲۰) ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض است و در صورت اعتراض، قاضی مذکور در ماده (۵) قانون با حضور معترض و نماینده شهرداری رأی لازم را صادر می‌نماید و رأی صادره قطعی است.

تبصره ۲- نیروی انتظامی موظف است با اعلام شهرداری نسبت به تعطیلی شرکت یا مؤسسه درون شهری متخلف اقدام نماید.

تبصره ۳- در صورت صدور رأی مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۲۰) به پرداخت جریمه، شرکت یا مؤسسه درون شهری متخلف موظف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی منوط به قطعی شدن آن، نسبت به پرداخت جریمه تعیین شده به حساب شهرداری اقدام نماید. ارایه خدمات شهرداری و ادامه فعالیت شرکت یا مؤسسه درون شهری منوط به پرداخت جریمه و ارایه رسید مربوط می‌باشد.

ماده ۲۲- برنامه‌ریزی، ساماندهی و تدوین و تصویب ضوابط تأسیس و فعالیت شرکت‌های امداد خودرو در محدوده شهرها و چگونگی ارایه خدمات، صدور، تمدید و لغو پروانه فعالیت شرکت‌های یاد شده، صرفاً بر عهده وزارت کشور می‌باشد.